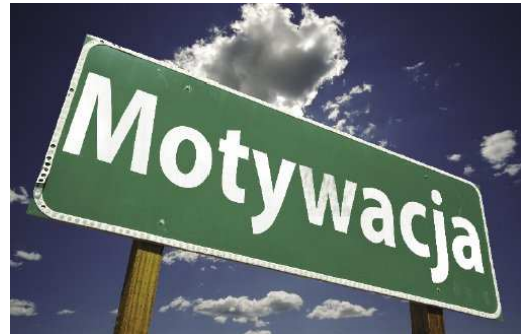

Czym jest motywacja?

Motywowaniem nazywa się proces, polegający na powstaniu, podtrzymywaniu i ukierunkowywaniu działań a także określonych zachowań ludzi, którego zadaniem jest doprowadzenie do osiągnięcia określonych i wyznaczonych celów. Proces ten może zachodzić, gdy spełnione są dwa podstawowe warunki:

- Człowiek musi postrzegać osiągnięcie celu jako użyteczne i potrzebne;
- Musi zachodzić prawdopodobieństwo realizacji celu większe od zera.

Motywacja szkolna

Biorąc pod uwagę praktykę szkolną, proces motywacji ucznia stosowany jest w celu wyjaśnienia, w jakim stopniu uczniowie są w stanie poświęcić swoją uwagę i wysiłek na osiągnięcie różnorodnych wyzwań i celów wyznaczonych przez nauczyciela. Motywacja ucznia odnosi się do subiektywnych odczuć ucznia, jak również poziomu jego chęci oraz zaangażowania w lekcję, określa także powody zaangażowania.

Najważniejsze czynniki motywujące ucznia do nauki

- wpływ sugestywny nauczyciela,
- obawa przed złą oceną,
- ciekawość i zainteresowanie,
- ambicja,
- siła przyzwyczajień,
- praktyczność wykorzystania zdobytej wiedzy,
- potrzeba uzyskania świadectwa szkolnego,
- motywy ideowe i światopoglądowe.

Metody motywacji

- **problemowe** (wykład, odczyt, instrukcje, opis, pogadanka, opowiadanie);
- **informujące** (aktywizacja, wykład, problem, plakat, mapy mentalne);
- **praktyczne** (pokaz, film, wystawa);
- **programowe** (używanie podręcznika, komputera, maszyn dydaktycznych, testu).

Metody pobudzania motywacji do nauki

- **Kształtowanie motywacji do nauki postrzegane jako dyspozycja ogólna.**

Demonstracja przez nauczyciela własnej motywacji do nauki, jasna komunikacja odpowiednich oczekiwań, minimalizacja lęków uczniów związanych z wykonaniem zadania

- **Wykazywanie chęci i pasji.**

Sytuacje, w których omawiany materiał jest wyjątkowo istotny i wymaga skupienia oraz zrozumienia

- **Pobudzanie motywacji poprzez odpowiednie działanie.**

Odwoływanie się do ciekawości i zainteresowania uczniów poprzez wywoływanie napięcia, stawianie celów dydaktycznych, planowanie czynności w ten sposób, aby uczniowie mogli odnosić podstawowe pojęcia do osobiście przeżytych sytuacji oraz dawanie możliwości budowania własnego zdania na dany temat

Metody wspierające

- Programowanie drogi do sukcesu.
- Pomoc uczniom - ustanawianie celów, ocenianie postępów, zauważanie związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy ilością włożonej pracy a osiągniętymi efektami
- Uznanie wyższości merytorycznych informacji zwrotnych nad ocenami i porównaniem z innymi uczniami.
- Dodatkowa pomoc dla uczniów borykających się z niepowodzeniami.
- Odpowiednie podejście do uczniów z syndromem porażki.
- Próba zastępowania zachowań popisowych i nadpobudliwych celami dydaktycznymi.
- Wpływanie na odbudowę wiary w siebie i zmianę postaw uczniów ze słabymi wynikami.
- Zachęcanie uczniów do podejmowania zadań na miarę ich możliwości.

Metody aktywizujące uczniów do udziału w lekcji

Codziennym problemem w pracy dydaktycznej są trudności uczniów ze skupieniem uwagi oraz zainteresowaniem. W związku z tym faktem należy tworzyć podstawy do przyjaznej atmosfery do nauki, ćwicząc jednocześnie koncentrację i uwagę uczniów. Aby osiągnąć zamierzony cel i zachęcić uczniów do aktywnego udziału w zajęciach, należy prowadzić lekcje mobilizujące, bazujące na jednej, wybranej metodzie.

Metody aktywizujące

- **układ lekcji mobilizujący do pracy**

Płynny przebieg zajęć, wciągnięcie uczniów w proces uczenia się bez stosowania nagród i kar

- **szybkie tempo**

Szybkie tempo pracy, aktywne zaangażowanie uczniów w lekcje, niedopuszczenie do rozproszenia uwagi i braku zainteresowania uczniów podejmowanym tematem zajęć

- **nauczanie warstwami, a nie porcjami**

Spiralny układ materiału, zagadnienia wyjaśniane stopniowo, powrót do nich przy okazji kolejnych tematów, systematyczne powtarzanie informacji przy jednoczesnym obniżeniu poziomu presji

natychmiastowego opanowania materiału, dzięki czemu tempo przyswajania informacji jest dopasowane do każdego ucznia niemal indywidualnie

- **różnorodność kontrolowana**

Urozmaicona lekcja skutkująca nieustannym zaangażowaniem uczniów, zaspokajająca potrzebę przewidywania zdarzeń, wprowadzenie ładu i harmonii

Metody nauczania szczególnie przydatne w prowadzeniu lekcji

- **runda bez przymusu** – pytania skierowane do każdego ucznia (możliwość zabrania głosu lub wybór opcji „pasuję”)
- **pytanie** – każdy z uczniów odpowiada pisemnie na zadane pytanie, wybrana osoba czyta własną odpowiedź, nauczyciel weryfikuje poprawność odpowiedzi, zgadzając się z nią lub podając właściwą
- **zdania podsumowujące** – nauczyciel używa zdań, które podsumowują lekcję i ułatwiają wyciągnięcie najważniejszych wniosków z lekcji, np. Na dzisiejszej lekcji dowiedzieliśmy się, że ..., Jednym z najważniejszych wniosków z dzisiejszej lekcji jest... itp.
- **niedopowiedzenia i współpraca** – materiał wyjaśniany ogólnikowo, dobór uczniów w pary i opracowywanie tematu przy wykorzystaniu wiedzy własnej i pomocy naukowych (np. słowników) w parach – wzajemne uczenie się i wyjaśnianie nieścisłości
- **wymiana w parach** – dobór uczniów w pracy i wzajemne wymienianie się uwagami i poglądami
- **wysłuchaj i zapisz** – przerwy w wykładzie nauczyciela, pozwalające na zapisanie najważniejszych informacji
- **powtarzanie chórem** – utrwalanie informacji poprzez wspólne powtarzanie najważniejszych danych chórem
- **telefon do przyjaciela** – pomoc kolegów w udzieleniu odpowiedzi na pytanie
- **ożywić dyskusję** – zaangażowanie w dyskusję całej klasy
- **głośne myślenie** – nauczyciel głośno myśli, rozwiązując jakiś problem, podaje ciąg przyczynowo – skutkowy swoich rozważań
- **krok po kroku** – od ogółu do szczegółu lub odwrotnie – poznawanie kolejnych kroków tworzących logiczną całość
- **test – powtórka** – nauczyciel zadaje wiele pytań, odnoszących się do omawianego wcześniej materiału, a uczniowie udzielają na nie pisemnych odpowiedzi, po każdym pytaniu nauczyciel podaje prawidłową odpowiedź.

Czynności motywujące na lekcji

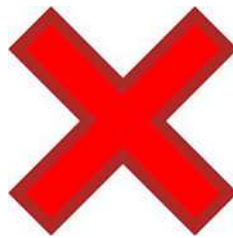
Pozytywne

- upomnienie,
- pochwały,
- przypominanie,
- stosowanie przykładów,
- zaciekawienie,
- interwencja u rodziców,
- zachęcanie,
- pobudzanie ambicji,
- podsuwanie pomysłów,
- organizacja wzajemnej pomocy,
- nagradzanie,
- stosowanie dodatkowych zajęć.

Negatywne

- obrażanie,
- poniżanie,
- zła organizacja lekcji,
- brak pochwały,
- ośmieszanie.

Jak motywować?

- Zorganizuj koła zainteresowań, organizuj wycieczki naukowe
- Bądź entuzjastą nauczanego przez Ciebie przedmiotu, zarażaj wiedzą
- Naucz korzystania z pomocy dydaktycznych, komputerowych, programów telewizyjnych
- Zachęcaj do zadawania pytań, stosuj dodatkowe wyjaśnienia
- Ucz samodzielności i pozytywnego myślenia, wynagradzaj własne zdanie uczniów
- Ucz tolerancji, piętnuj wyśmiewanie się i szydzenie z innych
- Ucz radości z najmniejszych sukcesów
- Stosuj nagrody i oceniaj obiektywnie
- Pamiętaj, że negatywna ocena może być mobilizująca (uczeń chce ją poprawić)
- Pisz, mów o osiągnięciach uczniów (np. klasowa tablica z najważniejszymi osiągnięciami uczniów w tym tygodniu)
- Jasno określaj kryteria oceniania i stawiaj konkretne i jasne wymagania
- Bądź konsekwentny w swoich działaniach

Sposoby motywowania uczniów – ujęcie praktyczne

- wytypowanie uczniów do nagród i wyróżnień
- dofinansowanie wycieczki szkolnej lub wycieczki letniej
- delegowanie uczniów do udziału w konkursach i zawodach sportowych
- pochwała ucznia przez dyrektora szkoły i wychowawcę na zebraniu z rodzicami (uczniowie ze średnią ocen 4,75 i wyżej)
- pochwała ucznia przez dyrektora szkoły wobec całej społeczności szkolnej (uczniowie ze średnią ocen 4,75 i wyżej)
- umieszczenie na stronie internetowej szkoły nazwisk uczniów, którzy uzyskali średnią ocen 4,75 i wyżej
- puchar przechodni dyrektora szkoły i dyplom dla klasy, która uzyskała średnią ocen 4,75 i wyżej

Sposoby motywowania uczniów

- stwórz luźną, nieformalną atmosferę podczas lekcji, demonstruj poczucie humoru, żartuj: spraw, aby nauka w zabawie stała się przyjemnością.
- szanuj odmienne zdanie uczniów i zachęcaj ich do samodzielnego, krytycznego, twórczego myślenia.
- reaguj na potrzeby uczniów, np. kiedy mówią Ci, że czegoś nie rozumieją lub gdy demonstrują objawy zmęczenia, zniechęcenia lub znudzenia.
- stosuj pomoce audiowizualne.
- dbaj, aby poziom motywacji uczniów nie był zbyt niski (wtedy nic nie robią), ani za wysoki (wtedy dochodzi do dezorganizacji myślenia i działania, zwłaszcza w sytuacjach trudnych).
- próbuj zaciekawiać uczniów i rozwijać ich zainteresowania; motywy poznawcze (pragnienie wiedzy i rozumienia) dają znacznie lepsze i trwalsze efekty niż czysto egocentryczne (rywalizacja, pokazanie swojej wyższości) i zewnętrzne (nauka dla stopnia i sprawienia przyjemności innym osobom).
- oczekuj od uczniów tego, co w nich najlepsze i mów im o tym.
- dostosuj wymagania do górnej granicy możliwości uczniów: niech mają poczucie osiągalności celu, ale przy dużym wysiłku; tylko wtedy bowiem nauka może być dla nich w pełni satysfakcjonującym wyzwaniem.
- przypominaj uczniom, że niepowodzenia i błędy to normalny etap na drodze do doskonalenia się.
- ucz wyciągania konstruktywnych wniosków z porażek.
- zachęcaj do odnoszenia sukcesów.

- omawiaj konkretne korzyści, jakie można odnieść z każdej lekcji.
- chwal uczniów często; także za najdrobniejsze osiągnięcia.
- nagradzaj współpracę.
- utrzymuj własną motywację do pracy na wysokim poziomie: bądź entuzjastyczny.
- przyznawaj się do błędów, okazuj, że jesteś omylny, ponieważ to zwiększa sympatię uczniów do Ciebie i modeluje zachowanie uczniów (stanowi wzór do naśladowania).
- kontroluj własny poziom stresu.

Jak mogę wspomóc motywację uczniów do nauki?

- Przekonaj ucznia, że naprawdę lubisz go uczyć.
- Mów jasno, głośno, wyraźnie, z zapałem.
- Dbaj o właściwe tempo mówienia.
- Mów z zapałem.
- Bądź swobodny i baw się razem z uczniem podczas nauki.
- Okazuj mu zaufanie.
- Wyraźnie określ cele.
- Pokaż korzyści.
- Bądź przygotowany do lekcji.
- Dobrze organizuj lekcję.
- Rób duże, przejrzyste i łatwe do oglądania pomoce naukowe.
- Ogranicz do minimum czynniki rozpraszające uwagę.
- Dbaj o dobry nastrój ucznia.
- Nie nudź.
- Przypominaj informację, kiedy uczeń zaczyna ją zapominać.
- Polegaj na nim, stawiaj na niego, wierz w jego możliwości.
- Bądź dla niego oparciem, bądź po jego stronie.
- Nie oszukuj go.
- Dotrzymuj przyrzeczeń.
- Udzielaj odpowiedzi na najtrudniejsze pytania.
- Jeśli coś mu się nie uda, zrozum go, ale nie okazuj litości, zachęć do dalszej pracy.
- Zachęcaj go do chwalenia się kolejnymi osiągnięciami.
- Chwal za wszystko, co da się pochwalić.
- Mów mu często jak podoba Ci się jego praca, doceniaj go.
- Nigdy nie przerywaj, kiedy on mówi.
- Pozwól mu kontynuować Twoją myśl na jego sposób.

- Słuchaj uważnie upewniając się, że dobrze rozumiesz.
- Rozwijaj jego samodzielność.
- Zachęcaj do krytycznego myślenia.
- Okazuj mu swoje pozytywne uczucia.
- Pokaż mu, że jesteś człowiekiem omylnym i popełniającym błędy.
- Stosuj różne metody nauczania - bądź nieszablonowy i ekscytujący.
- Odnoś do rzeczywistości to, czego go uczysz - niech praktyka uzupełnia teorię.
- Kończ lekcję w takim momencie, żeby miał poczucie niedosytu (jak w dobrym serialu).

*“Trzymaj się z dala od ludzi,
którzy tłamszą Twoje marzenia.
Mali ludzie zawsze to robią.
Jednak naprawdę wielcy sprawiają,
że Ty także możesz stać się wielki.”*

-Twain Mark